

*Журавкова Юлія Олександрівна,
аспірант кафедри «Історія світової музики»,
викладач кафедри «Музична режисура та оперна підготовка»
Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського
juliazhuravkova@gmail.com*

ОПЕРА ДЖАН КАРЛО МЕНОТТІ «СТАРА ДІВА ТА ЗЛОДІЙ»: ЖАНРОВІ ПАРАМЕТРИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДРАМАТУРГІЇ

Мета роботи – визначити особливості драматургії опери Джан Карло Менотті «Стара діва та злодій» та окреслити її жанрові параметри. **Методологія дослідження** спирається на аналітичний, синтетичний та порівняльний методи. **Наукова новизна** дослідження полягає в детальному аналізі нотних, аудіоматеріалів, лібрето, музикознавчих та біографічних джерел, що становлять текст та контекст об'єкту дослідження. **Висновки.** В результаті дослідження виявлено особливості драматургії та окреслено жанрові параметри опери «Стара діва та злодій». Даний твір побудовано за принципом монтажної драматургії; йому притаманні риси гротеску, який передбачає гармонійне співіснування сфер драматичного, комічного та ліричного; а також змальовані яскраві рельєфні образи, що дало можливість реалістично втілити в оперному жанрі багатогранність життя та повноту людських характерів.

Ключові слова: Менотті, жанрові параметри, опера-гротеск, монтажна драматургія, радіоопера.

Журавкова Юлія Александровна, аспирант кафедры «История мировой музыки», преподаватель кафедры «Музыкальная режиссура и оперная подготовка» Национальной музыкальной академии Украины им. П. И. Чайковского

Опера Джан Карло Менотти «Старая дева и вор»: жанровые параметры и особенности драматургии

Цель работы – определить особенности драматургии оперы Джан Карло Менотти «Старая дева и вор» и определить ее жанровые параметры. **Методология исследования** опирается на аналитический, синтетический и сравнительный методы. **Научная новизна** исследования заключается в детальном анализе нотных, аудиоматериалов, либретто, музыковедческих и биографических источников, которые составляют текст и контекст объекта исследования. **Выводы.** В результате исследования выявлены особенности драматургии и обозначены жанровые параметры оперы «Старая дева и вор». Данное произведение построено по принципу монтажной драматургии; ему присущи черты гротеска, который предусматривает гармоничное сосуществование сфер драматического, комического и лирического; а также изображены яркие рельефные образы, что позволило реалистично воплотить в оперном жанре многогранность жизни и полноту человеческих характеров.

Ключевые слова: Менотти, жанровые параметры, опера-гротеск, монтажная драматургия, радиоопера.

Zhuravkova Julia, postgraduate student of the department «The History of world music», teacher of the department «The Musical direction and opera training» of Tchaikovsky National music academy of Ukraine

Gian Carlo Menotti's Opera «The Old Maid and the Thief»: Genre Peculiarities and Dramatic Composition

Purpose of Article. The work aims to determine dramatic features of Gian Carlo Menotti's opera "The Old Maid and the Thief" as well as to outline its genre characteristics. **The research methodology** is based on analytical, synthetic and comparative methods. **The scientific novelty** of the study consists in a detailed analysis of musical and audio materials, libretto, musicology and biographical sources, which constitute the text and context of the object under research. **Conclusions.** The research determines characteristic features of the drama and identifies genre parameters of the opera "The Old Maid and the Thief." This work is based on the principle of clipping-drama; it has prominent features of grotesque, i.e., harmonious coexistence of dramatic, comic and lyrical tone; vivid and striking images, which made it possible within the given opera genre to show the versatility of life and manifoldness of human character.

Key words: Menotti, genre peculiarities, grotesque opera, clipping drama, radio opera.

Менотті входить до когорти тих композиторів світу, чиї твори найбільш часто виконуються і цитуються. Так, за даними статистики, наведеними сайтом operabase.com, що охоплює роботи майже 1300 композиторів різних країн світу, Менотті посідає друге місце в США за кількістю виконань. До прикладу, в сезоні 2015/2016: 73 постановок та 235 перформансів проти 80 постановок та 326 перформансів Ф.Гласса, що посідає перше місце.

Поруч з Луї Грюнбергом, Джорджем Гершвіном, Дугласом Муром, Джан Карло Менотті стоїть біля витоків національної американської опери, і саме завдяки його творам американський глядач зацікавився оперним жанром. Присутність серед понад двох десятків опер кількох творів, відзначених найвищими

світовими музичними та театральними нагородами (Пулітцерівська премія, Премія театральних критиків, Премія музичних критиків, Премія Канського фестивалю, нагорода Центру Кеннеді тощо), визначає актуальність вивчення творчої спадщини італійсько-американського композитора.

Актуальність теми дослідження. Таким чином, наукові розвідки, які стосуються інших опер Менотті, і, зокрема, опери «Стара діва та злодій» («The Old Maid and the Thief»), що є предметом даного дослідження, є актуальними і перспективними, враховуючи популярність оперної спадщини Менотті у світі.

Мета дослідження. Отже, завдання даної статті – окреслити жанрові параметри та визначити особливості драматургії опери «Стара діва та злодій».

Виклад основного матеріалу. Цей твір – другий в творчому доробку Менотті – був створений 27-річним композитором на замовлення Самуеля Чотзінова, музичного директора радіо-телевізійної корпорації NBC, і став першою оперою, спеціально створеною для трансляції на радіо. Музичний оглядач Джон Палмер наголошує, що радіоопера по суті була не зовсім оперою, оскільки повністю виключалася візуальна складова цієї мистецької форми, тож Менотті ввів в дію коментатора, який пояснював слухачам, що відбувається в даний момент, і це дозволяло, відповідно, яскравіше уявити події опери [10].

Твір прозвучав у квітні 1939 року, у супроводі Симфонічного оркестру NBC під орудою диригента Альберто Ереде, – цією роботою оркестр завершував свій сезон 1938-39 років. Як пише Дженіфер Барнс, радіопостановку прихильно зустріли критики та слухачі, і її успіх сприяв подальшому розвитку кар'єри молодого композитора в США [9].

Сорок років потому у передмові до CD диску із записом опери відомий музичний менеджер, багаторічний керівник Ліги американських оркестрів, колишній президент Чиказького симфонічного оркестру, нині декан Чиказького коледжу виконавських мистецтв Університету Рузвельта Генрі Фогель написав: «Результатом (замовлення NBC – Ю.Ж.) стала ця абсолютно чудова, гарна робота, якою Менотті заявив про себе, щоб у майбутньому підтверджувати раз по раз наші очікування». [11]

Після виконаної композитором незначної адаптації опери для театральної сцени відбулася її прем'єра в Академії Музики у Філадельфії у 1941 році, а в травні 1943-го вона транслювалася по американському телебаченню.

Пізніше вона була показана 1947 року в Оперному театрі Нової Англії в Бостоні, наступного року – у Нью-Йоркській опері, і одночасно з цим твором Менотті познайомилися європейці – 1947 року прем'єра відбулася на сцені Національного театру Мангейму в перекладі німецькою. Опера донині йде на театральних сценах світу, її часто ставлять у коледжах та музичних академіях США, а окремі записи постановок доступні на Інтернет-сервісі Youtube, і є досить популярними серед користувачів мережі Інтернет – про що свідчить велика кількість переглядів цих відео.

З огляду на маловідомість даного твору, коротко окреслимо оригінальний сюжет опери, що розкриває тему самотності як стану людської душі. До будинку старої діви міс Тодд прибивається молодий подорожній, і служниця Латіша вмовляє міс Тодд прихистити його, відтак для цих самотніх жінок симпатичний незнайомець стає центром всесвіту.

І хоча згодом стає відомо, що поліція розшукує злодія, опис якого на 100% збігається із їхнім гостем, жінки, які вже встигли прив'язатися до гостя, вирішують не видавати його. Та проблеми починають намотуватися, немов клубок, одна за одною: гостю заманулося випити, а оскільки в домі міс Тодд нема ні краплі лікеру, а про купівлю не може бути й мови, бо постраждає бездоганна репутація, то жінкам не спадає на думку нічого ліпшого, аніж... вночі пограбувати горілчану лавку! Звісно, що грабіжників починають шукати, а невдячний гість вирішує податися геть з містечка, що стає дедалі небезпечнішим. Міс Тодд у відчаї від неминучої розлуки натякає Бобу на взаємну симпатію, та отримавши лише насміх у відповідь полишає, образившись, гостя під наглядом Латіші, обіцяючи повернутися з поліцією.

Залишившись з Бобом наодинці, Латіша вмовляє того обчистити будинок і разом втекти, тож Міс Тодд, повернувшись додому, не знаходить ані служниці, ні коханого, ні своїх статків і втрачає свідомість. Безумовно, такий фінал не може бути прийнятним для жанру комедії чи опери-буфа, як його визначають деякі режисери-постановники, але він можливий для гротеску, що передбачає наявність драматичних мотивів – як його і позначив композитор («A Grotesque Opera in 14 Scenes»).

Як відомо, жанр гротеску (з французької – «химерний, комічний») передбачає специфічну художню образність твору, що через поєднання несумісного відображає життєві явища, людські якості, взаємовідносини тощо. Гротескним творам властиві співставлення фантастичного та реального, легковажного та серйозного, кумедного і піднесеного, комічного та трагічного. «Як форма комічного, гротеск відрізняється від гумору та іронії тим, що в ньому смішне і веселе невіддільні від страшного і зловісного; як правило, образи гротеску несуть в собі трагічний сенс. У гротеску за зовнішньою неправдоподібністю, фантастичністю криється глибоке художнє узагальнення важливих явищ життя.» [1]

Отже, свідомий вибір автором жанрового спрямування опери пояснює широкий діапазон застосованих ним художніх прийомів. Будучи різновидом комедії, гротеск, разом з тим, спонукає постановників не обмежуватися висвітленням суто комічного в опері. Саме підкреслення ліричних і – особливо – драматичних моментів опери сприяє збагаченню образності вистави, створенню яскравої, повнокровної виразності – до чого завжди прагнув композитор, і про що відомий болгарський перекладач, драматург, музичний критик Огнян Стамболієв писав: «Менотті ...віддавав перевагу камерній, інтимній виразності з підкресленим психологічним аналізом та нюансами почуттів» [17].

Пропонуємо простежити, якими засобами музичної мови та особливостями лібрето композитор втілює риси драми в опері «Стара діва та злодій», з'ясувавши особливості драматургії опери та її жанру.

Опера представляє собою композицію з чотирнадцяти сцен. Вони мають різну тривалість, відрізняються складом солістів та домінуванням тієї чи іншої жанрової та образної сфери (від суто комічних епізодів – до зворушливої лірики, від філософських – до гострого драматизму). Стрімке чергування контрастних сцен, зазвичай притаманне кіномистецтву, дозволяє говорити про принцип монтажної драматургії в опері. Як зазначає О. Синельникова, розглядаючи особливості музичної форми в творах ХХ ст., «Монтаж став показателем качественно нового мироощущения, заключающегося в поисках полярных контрастов несовместимых данностей. Влияние кинематографического монтажа на различные виды искусства в целом сводится к повышению дискретности композиции. Отсюда вытекает усиление символичности, знаковости, смысловой множественности каждой детали художественного текста». Тобто, «монтаж в музыке (...) выступает как специфическое выразительное и формообразующее средство, а следовательно, и способ построения музыкального образа» [5].

Разом з тим, драматургія опери ґрунтується на традиційній моделі: в «Старій діві та злодій» чітко простежуються експозиція та зав'язка (перша сцена), етапи загострення конфлікту (четверта, сьома, десята, одинадцята сцени), кульмінація (дванадцята сцена) та розв'язка (чотирнадцята сцена). Короткі сольні сцени Міс Пінкертон відіграють формотворчу роль рефрену, дует Міс Пінкертон з Міс Тодд (перша сцена), арії Латіші (шоста сцена) та Боба (восьма сцена) – ліричних центрів опери.

Важливу роль в драматургії «Старої діві та злодій» відіграє система лейтмотивів, що, вірогідно, була покликана не тільки увиразнити образну систему опери, але й полегшити сприйняття матеріалу радіослухачами. Так, завдяки своїй рельєфності, тематизм кожного з персонажів упізнається з легкістю, незалежно від того, ким він відтворюється в даний момент (наприклад, в тринадцятій сцені Латіша з сарказмом передражняє Боба, «говорячи» його інтонаціями (з характерним співставленням паралельних тональностей) з першої та дванадцятої сцен; лякає його всемогутністю Міс Тодд, запозичивши мотив її погроз із дванадцятої сцени) [16]:

В. *f*
wan-der to-geth-er. I've nev-er been a host, I've
nev-er been a guest; a man with an i-deal has no place to rest.

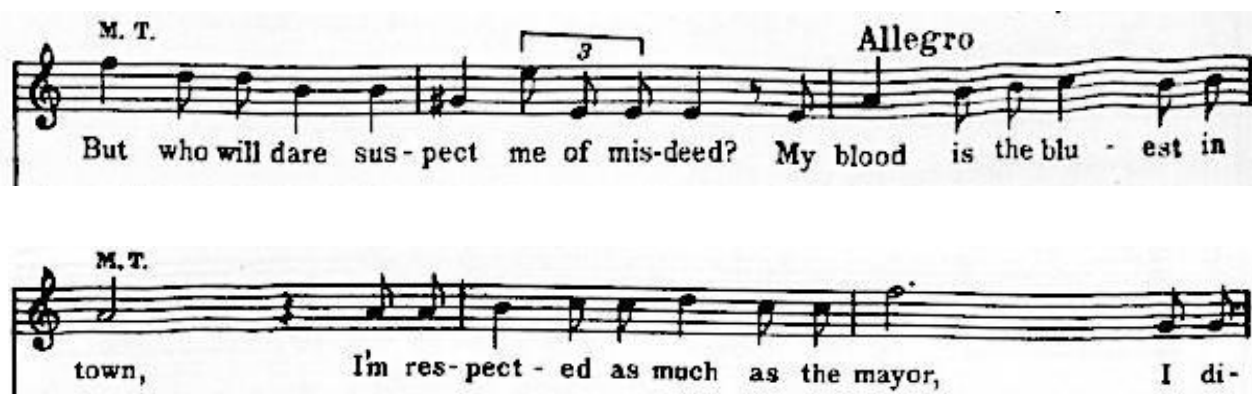
Тематизм Боба зі сцени 1.

В. *poco meno*
I'm a beg-gar and a dream-er and a lost wind-tossed leaf.

Тематизм Боба зі сцени 12.

Переосмислення тематизму Боба в партії Латіши в сцені 13.

Тема погроз Міс Тодд зі сцени 12.

Латіша нагадує про погрози Міс Тодд - сцена 13.

Пропонуємо зупинитись на окремих епізодах опери, що є осердям тієї чи іншої жанрової сфери. Вже у першій сцені опера Менотті з легкістю бере слухача в полон: завдяки ліриці дуету Міс Пінкертон та Міс Тодд «У море він пішов» («My lover sailed to be a sailor of the sea...»). На перший погляд, такі мінорно-меланхолійні музичні рядки аж ніяк не узгоджуються з комізмом метушливого спілкування двох подруг, що передує дуету. Однак автору вдається всього лише кількома саркастичними репліками-«шпильками» спровокувати своїх героїнь на це інтимне одкровення. Натяк на сміховинну давність любовних пригод і поважний вік спонукає подруг зануритись в скарбницю власних випестуваних спогадів.

Підхоплюючи інтонації одна одної, героїні, втім, не приховують отруту свого сарказму, що помічаємо по чіпкому пульсуючому тематизму Міс Тодд в оркестровій партії. Такий перехід до подальшого дуету дозволяє говорити про психологічну правдивість і логіку мотивацій героїнь.

M. P. (presto recit.) 21 (a *tem.*)

You mean twen-ty five!

M. T. So was

M. P. (nastily)

I know, that was for-ty years a-

M. T. my life wrecked by a man.

sf > p *p*

M. P. Andante DUETTINO

go. My lov-er sailed to be a sail-or of the sea but *dolce e legato*

M. P. said I was the ship on which to fix his mast. A - las, the sea is

Як писав О. С. Пушкін: «Истина страстей, правдоподобие чувствований в предполагаемых обстоятельствах — вот чего требует наш ум от драматического писателя». [3] Саме таку життєву достовірність зустрічаємо в операх Менотті.

Власне дует побудований за принципом імітаційного розвитку. Тим, що різні «історії кохання» звучать тут однаково з точки зору музики (виражені однією мелодією) автор натякає на їх банальність і передбачуваність, а відповідно – наперед визначеність жіночої долі. Це своєрідне

антагоністичне твердження до відомої цитати з роману Льва Толстого: «Все счастливые семьи похожи друг на друга, каждая несчастливая семья несчастлива по-своему» [7].

Широке фразування та хвилеподібність рельєфу основної теми відображає ностальгійний характер зізнань-спогадів героїнь.

Кантиленність теми, її меланхолійність, краса і водночас простота наводять на думку про те, що такий номер став би окрасою будь-якої ліричної опери. Проте композитор майстерно дозує ліричні мотиви, а лібрето настільки щедро просякнуте гострою іронією (що інколи межує навіть із цинізмом) і влучними метафорами, що сприймається як контрлінія, протиставлення до музики, своєрідний наміх над собою і своєю наївністю (що якраз і втілена в музиці).

В'їдливість же інтонацій канону, що безпосередньо продовжує сцену, та гармонійність, з якою в партію оркестру повертається основна тема, утворюючи інтонаційну арку, підтверджує цю думку.

З огляду на вищесказане, даний дует є яскравим прикладом втілення драматичного компоненту в опері Менотті. Чим виразнішим є змальований контраст («лірика в музиці ↔ іронія в тексті»), тим гострішим є відчуття драми героїні – усвідомлення нею свого нинішнього становища, рокових давніх помилок і безпросвітності майбутнього, змирення і прийняття такої долі.

В опері «Стара діва та злодій» нами виділено чотири важливі епізоди, де виразно простежуються риси драматичного. Останній з них – фінальна сольна сцена Міс Годд – утворює драматургічну арку з описаним вище дуетом першої сцени. Фінальна сцена написана автором таким чином, що її можна трактувати кардинально по-різному: і як комедію обуреної жінки-власниці, і як трагедію покинутої закоханої.

M. T.
(With a cry)

What!! My safe has been loot-ed! My mon-ey is gone!

M. T.
(She runs through the house)

Rob-bers! Mon-sters! Scound-rels! Trai-tors!

Вже один цей фінал – залежно від концепції режисера-постановника опери – може змінити жанр всієї вистави: від комедії до трагедії. Втім, вважаємо важливим виявити і підкреслити саме ті риси, що зіграють на руку гротеску, оскільки саме такий вид художньої образності був обраний автором і зазначений в титулі партитури. До того ж, гротеск, що передбачає поєднання непоєднуваного, якнайкраще дозволить підкреслити в постановці риси драми. А це, безумовно, є

перевагою опери «Стара діва та злодій» і, відповідно, стане перевагою вистави, оскільки спонукає до створення більш рельєфних образів, насичення дії підтекстами та поглиблення смислів.

Ще один епізод – це арія Латіші «Любий, мене ти вкради...» («Steal me...») (шоста сцена) – є справжнім шлягером сучасної опери. Саме ці рядки є візитівкою опери «Стара діва та злодій», адже арія користується шаленим успіхом у сопрано. Таку популярність обумовили масштабність і глибина змісту за невеликого обсягу, мелодійність і надзвичайна чуттєвість, широкий діапазон і градація втілених в арії дівочих почуттів і настроїв. Відповідно арія вирізняється багатою музичною мовою: виразна вибаглива оркестрова партія, часта зміна метру, чергування фраз різної довжини та агогіка.

Adagio ma non troppo

L. Steal me. Oh, steal me, sweet thief, for time's

L. flight is steal - ing my youth and the cares of life steal -

L. fleet - ing time. Steal me, thief, for life ___ is brief ___ and full of

L. theft and strife. And then with fur - tive step death comes and

poco rit. *con emozione*
mp a tempo

Відзначимо, що арія Латіші є прикладом рідкісного для автора-чоловіка аж настільки глибокого розуміння жіночих почуттів. Як паралель, ще одним зразком проникнення у внутрішній світ жінки можна назвати інший твір 20 століття – монооперу М. Тарівердієва «Ожидание» (1982 р.), де в основу лібрето покладена поема Р.Роздественського «Монолог женщины» [4, 6].

Навіть в лібрето цих двох опер (одна з яких – «Ожидание» є зразком психологічної монодрами) простежується подібність з точки зору структури, арсеналу художніх засобів. Високий градус психологізму в суто комічній, здавалося, опері «Стара діва та злодій», безумовно, свідчить про значну вагомість драматизму в тілі цієї опери.

І, нарешті, ще одним хітом опери, який не можна обійти увагою, є баритонова арія Боба «Лиш весною запагне, час в дорогу мені...» («When the air sings of summer...»). Перемінний розмір, співставлення вокальних штрихів, несподівані акценти та розкішна кантіленність, що урівноважує все перераховане, створюють справжнє кредо волелюбності.

Andante calmo, ma senza trascinare
BOB

(While making his bundle) When the air sings of summer, I must
wan-der a-gain. Sweet land-lord is the sky, rich house is the plain,

В арії розкриваються щирі почуття Боба, його внутрішній світ, вона нівелює всі вже скоєні помилки персонажа і задалегідь виправдовує перед слухачем його майбутні сумнівні вчинки – все, що можна було би висунути в обвинувачення. Саме завдяки психологічній повноті образу Боба, розкритого автором через мрії, сподівання, пристрасті героя, дана арія набуває рис драми. Отже, шляхом детального аналізу ми переконуємося, що в цій комічній опері автор заклав глибинний психологічний зміст.

Наукова новизна. В статті розглядається важливе питання особливостей драматургії та жанрових параметрів опери Джан Карло Менотті «Стара діва та злодій». Цінність та новизна дослідження полягає в першому зверненні до знакового зразка комічної опери в творчості одного із основоположників сучасної американської опери.

Українські дослідники поки що оминають увагою творчість Дж. Менотті, а інтерес зарубіжних здебільшого зосереджений на вже усталеному колі його опер: «Телефон», «Амаль та нічні гості», «Медіум» та деякі інші. [2, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 18]. Проте загальна кількість опер, серед яких є зразки абсолютно різних жанрів, сягає майже трьох десятків.

Висновки. Таким чином, навіть у веселій, на перший погляд, опері «Стара діва та злодій», присутні елементи психологічної драми, які свідчать про те, що в творах Менотті, які не належать до жанру драми, драматична складова, тим не менше, є суттєвою.

Отже, в статті, шляхом вивчення історії створення та виконань опери Дж. Менотті «Стара діва та злодій», аналізу її партитури та лібрето, було виявлено особливості драматургії та окреслено жанрові параметри.

Особливістю творчого методу Джан Карло Менотті є те, що в тих його творах, які не належать однозначно до жанру драми, драматична складова часто відіграє значну роль.

Підсумовуючи все вищесказане, можна впевнено стверджувати, що опера побудована за принципом монтажної драматургії; їй притаманні риси гротеску, який передбачає гармонійне співіснування сфер драматичного, комічного та ліричного; а також змальовані яскраві рельєфні образи, що дало можливість реалістично втілити в оперному жанрі багатогранність життя та повноту людських характерів.

Література

1. Википедия. Гротеск [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ru.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%81%D0%BA – Дата доступу: 10.09.2017
2. Кенигсберг Алла. Современная американская опера. Менотти и Флойд / А. Кенигсберг // Музыка и современность. Сборник статей. Вып.6. – Сост. Т. Лебедева. – М. : Музыка, 1969. – с.331-342.
3. Пушкин Александр. О народной драме и о «Марфе Посаднице» М. П. Погодина : Собр. соч. в 10 тт. Т. 6. / А. Пушкин. – М.-Л. : 1937. – с.361.
4. Рождественский Роберт. Собрание стихотворений, песен и поэм в одном томе / Р. Рождественский. – М. : Эксмо, 2015. – С.1044-1057.
5. Синельникова О. Монтажный принцип и музыкальная форма / О.Синельникова. – Томск : Вестник Томского государственного университета, 2009. – с.68.
6. Таривердиев Микаэл. Ожидание, моноопера : клави́р, партитура для оркестра / М. Таривердиев.
7. Толстой Лев. Анна Каренина : Собр. соч. в 8 тт. Т. 5,6. Ч.1, Гл.1. / Л. Толстой. – М. : Лексика, 1996.

8. Ханина Лидия. Оперный театр Джан Карло Менотти : исследование / Л. Ханина. – М. : Композитор, 2011. – 244 с.
9. Barnes Jennifer. Television opera: The fall of opera commissioned for television / J. Barnes. – Woodbridge : The Boydell Press, 2003. – p.15.
10. Chotzinoff Samuel. A little nightmusic / S.Chotzinoff. – New York : Harper & Row, 1964. – 151 p.
11. Fogel Henry. Menotti: The Old Maid And The Thief. Fanfare [Электронный ресурс]. – Режим доступа: arkivmusic.com/albumpage/179543-E798-5 – Дата доступа: 12.09.2017
12. Gruen John. Menotti: A Biography / J.Gruen. – New York : Macmillan Pub Co, 1978. – 242 p.
13. Hutchins-Viroux Rachel. The American Opera Boom of the 1950s and 1960s: History and Stylistic Analysis [Электронный ресурс]. – Режим доступа: lisa.revues.org/2966 – Дата доступа: 12.09.2017
14. I.Tambling Jeremy. A Night in at the Opera: Media representations of opera / J.Tambling. – London : John Libbey & Company Ltd., 1994. – 310 p.
15. Kirk Elise K. American opera / E.K.Kirk. – Chicago : University of Illinois Press, 2001. – 459 p.
16. Menotti, Gian Carlo. The Old Maid and the Thief : vocal score / G.-C.Menotti. – New York : G.Ricordi&Co., Inc., 1943. – P. 183.
17. Stamboliev Ognyan. The 105th Anniversary of Gian Carlo Menotti [Электронный ресурс]. – Режим доступа: operasofia.bg/en/news-and-events/item/5098-105-godini-ot-rozhdenieto-na-dzhan-karlo-menoti – Дата доступа: 11.09.2017
18. Thomson Virgil. Music Chronicles 1940-1954 / V.Thomson // T.Page. – New York : Library of America, 2014. – 1200 p.

References

1. Wikipedia. Grotesque [Electronic resource]. Retrieved from: ru.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%81%D0%BA [in Russian].
2. Kenigsberg, A. (1969). The modern american opera. Menotti and Floyd. Music and Modernity. Digest of articles. Issue 6. T. Lebedeva (Ed.). Moscow: Musyka, 331-342 [in Russian].
3. Pushkin ,A. (1937). About the folk drama and "Marfa Posadnitsa" by M.P. Pogodin : Coll. op. in 10 vols. V. 6. Moscow-Leningrad [in Russian].
4. Rozhdestvensky, R. (2015). A collection of poems, songs and poems in one volume. Moscow: Eksmo [in Russian].
5. Sinelnikova, O. (2009). Mounting principle and musical form. Tomsk : Bulletin of Tomsk State University [in Russian].
6. Tariverdiyev, M. The Expectation, mono-opera: vocal score, full score [in Russian].
7. Tolstoy, L. (1996). Anna Karenina: Coll. op. in 8 vols. V. 5.6. P. I, Ch.1. Moscow: Lexika [in Russian].
8. Hanina, L. (2011). Opera Theater of Gian Carlo Menotti: a study. Moscow: Compositor [in Russian].
9. Barnes, J. (2003). Television opera: The fall of opera commissioned for television. Woodbridge: The Boydell Press,15.
10. Chotzinoff, S. (1964). A little nightmusic. New York: Harper & Row, 151.
11. Fogel, H. Menotti: The Old Maid And The Thief. Fanfare. Retrieved from: arkivmusic.com/albumpage/179543-E798-5
12. Gruen, J. (1978). Menotti: A Biography. New York: Macmillan Pub Co, 242.
13. Hutchins-Viroux, R. The American Opera Boom of the 1950s and 1960s: History and Stylistic Analysis. Retrieved from: lisa.revues.org/2966
14. I.Tambling ,J. (1994). A Night in at the Opera: Media representations of opera. London: John Libbey & Company Ltd., 310.
15. Kirk, E. K. (2001). American opera. Chicago: University of Illinois Press, 459.
16. Menotti, G.C. (1943). The Old Maid and the Thief: vocal score. New York: G.Ricordi&Co., Inc., 183.
17. Stamboliev ,O. The 105th Anniversary of Gian Carlo Menotti. Retrieved from: operasofia.bg/en/news-and-events/item/5098-105-godini-ot-rozhdenieto-na-dzhan-karlo-menoti.
18. Thomson, V. (2014). Music Chronicles 1940-1954. T. Page (Ed.). New York: Library of America.